

ПРОТОКОЛ

София, 13.06.2017 г.

от Обществено обсъждане

на проект на решение относно утвърждаване на цени в сектор „Електроенергетика“

Днес, 13.06.2017 г. от 14:32 ч. в сградата на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) се проведе обществено обсъждане на Комисията, в състав „Енергетика“, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На заседанието присъстваха членовете на Комисията Светла Тодорова, Ремзи Осман, Александър Йорданов, Владко Владимиров, Георги Златев и Евгения Харитонова, и Юлиан Митев – за главен секретар, съгласно Заповед № ЧР-ДС-201/06.06.2017 г. (без право на глас).

На заседанието присъстваха П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“, М. Трифонов – началник на отдел „Цени и лицензии: електрически мрежи, търговия и пазари“ и експерти на КЕВР.

С писмо на КЕВР с изх. № Е-04-00-59/09.06.2017 г. като заинтересовани лица бяха поканени **Министерство на енергетиката, Комисия по енергетика към Народното събрание, Омбудсман на Република България, Конфедерация на независимите синдикати в България, Конфедерация на труда „Подкрепа“, Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори, Българска браншова камара на енергетиците, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска търговско-промишлена палата, Българска стопанска камара, Асоциация на топлофикационните дружества, Федерация на потребителите в България, БНА „Активни потребители“, Комисия за защита на потребителите, Гражданско движение „ДНЕС“, Национална федерация на енергетиците и Независима синдикална федерация на енергетиците в България.**

На общественото обсъждане присъстваха:

• г-н Константин Стаменов – председател на УС на Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори;

- г-н Георги Христов – представител на Гражданско движение „ДНЕС“;
- г-н Георги Найденов – представител на ТЕХРЕН;
- г-н Огнян Винаров – Сдружение Граждански контрол;
- г-н Диан Червенкондев – Фонд „Сигурност на електроенергийната система“;
- г-н Александър Загорев - Конфедерация на труда „Подкрепа“;
- г-жа Мадлен Кирчева – гражданка;
- г-н Иван Александров – гражданин;
- г-н Любомир Каменов – гражданин;
- г-жа Красимира Шкодрова – Пищухина – изпълнителен директор на АСЕП;
- г-н Ангелаки Гоцев - Движение за радикална промяна „Българската пролет“.

Министерство на енергетиката, Комисия по енергетика към Народното събрание, Омбудсман на Република България, Конфедерация на независимите синдикати в България, Българска браншова камара на енергетиците, Конфедерация на работодателите и

индустриалците в България, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска търговско-промишлена палата, Българска стопанска камара, Асоциация на топлофикационните дружества, Федерация на потребителите в България, БНА „Активни потребители“, Комисия за защита на потребителите, Национална федерация на енергетиците и Независима синдикална федерация на енергетиците в България не изпращат свои представители.

Общественото обсъждане се отразяваше от представители на средствата за масова информация.

На интернет страницата на Комисията е публикуван проект на решение относно утвърждаване на цени в сектор „Електроенергетика“, изготвен от работна група в състав: Пламен Младеновски, Елена Маринова, Милен Трифонов, Юлиан Стоянов, Лъчезар Ралчев, Петя Андонова, Радостина Методиева, Силвия Петрова и Радослав Райков.

Председателят доц. д-р Иван Н. Иванов откри общественото обсъждане и даде думата за изказвания.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Знаете, че в хода на процедурата общественото обсъждане е предвидено, за да се чуе становището по проекта на решение от страна на институции, дружества, неправителствени организации и граждани. Непосредствено след г-н К. Стаменов ще дам думата на г-н Д. Червенкондев, който представлява една от важните структури в българската енергетика, това е Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, за да може да бъде чуто неговото мнение, включително и от тези, които ще се изкажат след него.

К. Стаменов – Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори:

Това, което ми прави впечатление в доклада, е, че единствено в този доклад ... от години говорим да се слагат стари и нови цени и процентно изменение. В доклада за цените на ВЕИ имате такава практика и не мога да разбера именно в другия, по-важния доклад, който обхваща целия сектор на регулиран пазар, там няма стари и нови цени, и процентно изменение. Другото, което искам да отбележа. Нееднократно Комисията е декларирала, че цените на регулирания пазар, говоря за цени на електроенергия, са равни на цените на свободния пазар. Сега искам да Ви уведомя, защото може би не знаете, а може и да знаете, в момента цените на свободния пазар са се повишили с 15%. В момента тече договаряне за следващата една година, период на доставка от 01 юли. Цените, говоря на компонентата електроенергия, са се повишили с 15%. В същото време товарът, който е в електроенергийната система, не се е променил. Няма никаква свръхконсумация, няма никакви аргументи в тази посока. Износът е 600 - 700 MW, товарът през деня е около 4 000 MW, вътрешното потребление, т.е. за нас е необяснимо на какво точно се дължи това. Пролетта отсъстваше редовното спадане на цените. Тогава оправданието беше, че няма достатъчно вода. Сега ние няма как да следим водните запаси, но традиционно пролетта цените падат. Тази година не спаднаха цените през пролетта и за следващата година масово предприятията се оплакват, че се изисква около 15% по-високи цени за електроенергията. Със сигурност ще Ви дадем писмено становище по темата. Това, което всички колеги искат и е разбираемо, е да има протести срещу тези цени. Те не са протести срещу КЕВР, защото знаете, това е все пак свободен пазар, въпреки че има много аргументи, че не е изцяло освободен пазарът по различни причини, по една или друга. Това преведено в цифри означава 300 млн. лв. повече да се вземат грубо от енергетиката, от т.н. свободен пазар. Само един аргумент ще изтъкна защо казвам, че не е свободен пазарът. Знаете, от 2004 г. има сделки по свободно договорени цени и в момента около 40 хил. фирми си купуват ток по свободно договорени цени. За нас е неразбираемо защо за толкова години не се появиха на пазара нощна електроенергия, която би трябвало да е в проценти по-евтина от дневна електроенергия, т.е. няма профили. Ако днес отидете да си купите като фирма на пазара, това което Ви се предлага, е 365 дни една и съща цена. Защо го споменавам това? Това е ущърб както на индустрията, така е и в ущърб на електропроизводителите, т.е. прахосват се енергия

и пари. Защо се прахосва? Защото спиране на един блок в Марица Изток 2 (за пример давам) и включването в рамките на 24 ч. струва 200 хил. лв. Тези 200 хил. лв., понеже няма евтин ток, те ги прахосват, а съответно ние го плащаме през тази равна цена, която се държи една и съща цена 365 дни в годината, ако си направите такъв договор. Така че има много какво да се желае както от електропроизводителите, така и от развитието на пазара. В никакъв случай не искам да отнемам много време, защото съм сигурен, че има много хора, които искат да се изкажат. Другото, което ми направи впечатление в доклада, за фирми, малки потребители на ниско напрежение, които все още не са излезли на пазара, т.н. регулирани цени за тях се намаляват, което в никакъв случай няма никакво обяснение как така се намаляват, след като на свободния пазар цените се вдигат. Това ще възпрепятства тези фирми да излязат на свободния пазар, а в крайна сметка трябва всички да излязат на свободния пазар. Както имате пазар на мобилните услуги и никой не се оплаква от цените на телефона и в едно семейство вече сметката за телефон е много по-голямо перо от сметката за ток, същото трябва да се случи и с електроенергията. Докато няма свободно определени цени за всички, ще има всякакви изкривявания. Ако днес излезете на пазара и искате да си купите 100 MW, което е една доста голяма консумация, Вие ще получите по-висока цена, отколкото ако искате да си купите 1 MW. Няма как цената за 10 тира банани да е равна на 1 кг. банани. Просто няма как, това означава, че нямате пазар.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря, г-н Стаменов. Вие познавате процедурата, очакваме в следващите 14 дни да депозирате от името на БФИЕК Вашата официална позиция.

Д. Червенкондев – Фонд „Сигурност на електроенергийната система“:

Бих искал да Ви запозная съвсем накратко с дейността на фонда, тъй като тя наистина е изключително важна. Ще взема отношение във връзка с Вашите направени прогнози в ценовото решение за следващия регулаторен период, къде евентуално бихме имали известни притеснения и къде може да очакваме известен недостиг, така че да се вземе предвид.

Самият Фонд е създаден с решение на Народното събрание 2015 г., в края на юли. Неговото функциониране започна със заповед на министъра на енергетиката, определяне на неговия състав в края на 2015 г. Основните функции, които са възложени на Фонда, е да направи финансово по-стабилен обществен доставчик, като компенсира част от неговите разходи, които той извършва в своята дейност съгласно чл.93 и чл.94 от ЗЕ като обществен доставчик – да изкупува скъпата енергия от договорите за дългосрочно изкупуване, енергията за ВЕИ, скъпата енергия от когенерациите, които са с комбиниран принцип на действие. Впоследствие и да компенсира частично и бизнеса с цел неговата по-добра конкурентоспособност във връзка с излязлата на 04 октомври 2016 г. Наредба за намаляване тежестта на зелената енергия върху бизнеса. Във Фонда правят ежемесечни вноски задължените лица по смисъла на закона. Това са всички производители на енергия, търговците, които внасят електроенергия и я реализират на пазара, съответно месечни вноски от оператора на електропреносната мрежа, оператора на газопреносната мрежа, съответно операторите на съоръжения на съхранение на природен газ, както и всички приходи от продажба на квоти от емисии на парникови газове.

Какво се случи през годините, съвсем накратко. През 2015 г. приходите на Фонда бяха 183 201 хил. лв. Ако трябва да кажа как са разпределени, от 5%-ни вноски са 43,963 млн. лв., приходи от квоти – 139 000 237 лв. За 2016 г. във Фонда постъпиха средства в размер на 355 000 904 лв., от 5%-ни вноски са 215 164 хил. лв., приходи от квоти – 240 млн. лв. През 2017 г. до 01 юни ние сме събрали 194 447 хил. лв., от 5%-ни вноски са 98 655 хил. лв., приходи от квоти – 95 792 хил. лв. За изминалите три години до 01 юни във Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ сме събрали и акумулирали средства в размер на 733 553 хил. лв. Всичките тези пари са отишли след надлежен контрол от страна на работата на Фонда за компенсиране на разходите на обществения доставчик за намаляване или поддържане на таксата задължения към обществото, която той трябва да извършва и да плаща тези скъпи енергии. За ценовото решение № Ц-27 на КЕВР, което беше за 2015 г. – 2016 г. действащо, на

НЕК ЕАД са преведени 367 927 хил. лв., като това са всички събрани средства за годината. Като се има предвид тогава решението на КЕВР, като приходи бяха определени 434 984 хил. лв. Беше събрано над 350 млн. лв. Това си има своите обективни определения. Аз ще се спра на тях, най-вече от надценените приходи от петпроцентните вноски и надценените приходи от квоти. За решение № Ц-19, което в момента изтича, от 01.07.2016 г. до 30.06.2017 г., НЕК ЕАД към 01 юни е платила над 348 млн. лв. Това, което беше предвидено в ценовото решение, от Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ да събере над 479 млн. лв. Де факто на база прогнозите, които очакваме към 30 юни, ще бъдат събрани 383 177 хил. лв. Голямата разлика, която идва тук, е от прогнозите за цената на квотите. В ценовото решение, което изтича, прогнозите бяха направени на цена 7,65 евро/квота, а за изминалите 12 месеца, пазарът, която е на европейската борса за квоти, средната цена е 4,9 евро/квота. Разликата е съществена и само отгук имаме над 50 млн. лв. несъбрани. От 5%-на вноска почти прогнозите на Комисията съвпадат с това, което е събрано и ще се събере във Фонда. От прогнозите за 238 865 хил. лв. във Фонда ще бъдат начислени и събрани 236 366 хил. лв., което прави една разлика от не повече от 2,5 млн. лв.

Бих искал да се спра и на разходите, които е направил Фондът по конкретните позиции.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Съвсем накратко и след това Вашето становище по нашия проект за решение.

Д. Червенкондев – Фонд „Сигурност на електроенергийната система“:

В момента, това което се наблюдава по пера и по позиции по Вашето решение, се вижда, че единствено има отклонение или се очаква някакво отклонение в перото компенсиране на обществения доставчик съгласно влязлата Наредба за намаляване тежестта върху бизнеса от зелената компонента от такса задължения към обществото. Тя влезе октомври месец миналата година. Министерството на енергетиката е администратор на държавната помощ и това, което в НЕК ЕАД ни се дава като месечни искания за компенсиране, е в рамките на 9,5 минимум – 10 млн. лв. всеки месец. Ако това е съгласно Вашето решение за изминалия ценови период, то одобрените разходи, които можем да одобрим, а ние се водим изцяло от Вашето решение, е 103 085 хил. лв., т.е. ние повече от 103 млн. лв. на НЕК ЕАД и да искаме, няма как да одобрим, съответно те да компенсират на бизнеса. Ако направим сметка, това което се очаква всеки месец, и го дадем като прогноза за следващия ценови период, по 10 млн. лв. на месец, това означава, че минимум 120 – 125 млн. лв. ние очакваме бизнесът да предяви претенции към обществения доставчик за компенсиране, което ще направи една разлика (при предвидените 102 млн. лв.) около 18 млн. лв.

Това, което сме превели на обществения доставчик за намаляване цената на задължения към обществото, до настоящия момент надхвърля 218 млн. лв. Това в сравнение с Вашето решение почти вече се доближава до неговия лимит, тъй като Вие сте одобрили 245 млн. лв. до 30.06.2017 г., а вследствие на тежката зима и влошеното потребление в страната, общественият доставчик продаде изключително повече енергия и това, което му е разрешено да поиска от Фонда, е 7,44 лв. на всеки един продаден MW. Това така или иначе ще доведе до един 12 млн. лв. недостиг, които ние нямаме право да одобрим на НЕК ЕАД. Но въпреки всичко се вижда, че близо 750 млн. лв. са събрани от Фонда и са направили състоянието на НЕК ЕАД много по-стабилно и по-добро. Завършвайки, единствено бих казал, че очакваме един недостиг в рамките на около 20 млн. лв.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Това е за този период, който завършва на 30 юни.

Д. Червенкондев – Фонд „Сигурност на електроенергийната система“:

Не, и за 30 юли по същия начин, защото това което сте одобрили като лимит за компенсирание на тежестта, т.е. 102 млн. лв., а ние очакваме близо 120 млн. лв. в следващия ценови период.

Г. Христов – Гражданско движение „ДНЕС“ :

Ще повтора това, което казах при предишното обсъждане. Ние сме внесли и писмено становище. Там сме мотивирали нашите позиции и предложения. Искам много сериозно отношение да се обърне на това становище, защото ние обръщаме внимание не само на чисто ценовото жонглиране, а и на други някои неща. Преди да кажа нашето предложение и мотивите, искам да направя две процедурни забележки. Първо, при обемни и много важни документи, които се разглеждат, ние считаме, че е много къс срокът за оформяне и представяне на становища. Затова трябва да се преценява от обема и от важността на документи, които се разглеждат, за да може да има адекватно отношение. Второ, при обществените обсъждания, за да са по-резултатни, ние считаме, че трябва да се провеждат само с потребителите, защото всичко, което се прави в икономиката и търговията, е в името на потребителите. Вие имате достатъчно време, достатъчна кореспонденция със заявителите, провежда се открито заседание и там може да се разберете каквото искате. Ние искаме да имаме достатъчно време и достатъчно място, за да може да ги обсъждаме, за да може и нашите неща да се чуят. Нашето предложение може да стресира, не ме интересува как ще се приеме, но нашето предложение е да се прекрати процедурата по... или да се удължи по разглеждане на цени, защото ситуацията в единствения отрасъл жив в България е драматичен. Не може всичко, което в този отрасъл се прави волунтаристично, да се прехвърля чрез цените и да се решава чрез тях. Аз много благодаря, че дадохте думата на г-н Червенкондев той да каже какво е положението, за да се ориентираме допълнително. Нашите мотиви са, че в ценообразуването в даден сектор е един от факторите за неговата стабилност и ефективност. Не може в ценообразуването да доминира подходът за волунтаризъм. Нека да припомним какво се случи през 2002 г. с цените на парното, как се замести такса мощност със сградна инсталация и за подгряване на 1 кубик вода средния разход, да си припомним тренда на цените след 2007 г. на цените на електроенергията с всичките там глупости, добавки и т.н., към които крайният потребител няма никакво отношение. Да не говорим за такива добавки, защото те се разделят на две. Пет са технологични и четири са волунтаристични. Тези, които са петте, са извадени от технологията, от структурата на себестойността, и се фактурират втори път. Тези, които са от волунтаристичен характер, ние, потребителите, нямаме никакво отношение към тях. Нас не ни интересува, че правителството на еди-кой си, еди-коя си 2011 г. и 2012 г. натъпка България с ВЕИ с преференциални цени. Нас не ни интересува, че се направиха МИ1 и МИ3 (ТЕЦ „Марица Изток 1“ и ТЕЦ Контурглобал Марица Изток 3), на които пак огромни преференциални цени, които пак трябва да плащат потребителите. Сега отново се правят опити да се създаде нов фонд и още повече да се влоши положението в отрасъла. Не знам дали четохте вчера, това което в *24 часа* Валентин Николов дава. То е потресавачо. Трябва да Ви кажа, че на този там изнесения форум на плажовете, хората са стресирани там, които са чували това становище по АЕЦ Белене и по това, че трябва още компенсации да се правят. Да не говорим, че в това нещо той казва, че електроенергията от АЕЦ Козлодуй се продава на 57 - 58 лв. Къде има такава цена? Значи той предварително знае, че такава цена ще има. Затова ние считаме, че факторите, които създават хаоса в този отрасъл, пак казвам – последният жив отрасъл, трябва най-после да бъдат анализирани съвместно. Заедно да ги анализираме и да вземем решение. Ще Ви кажа, че един от драматичните фактори, това е надстройката в системата. Представете си тая надстройка. Аз и друг път съм Ви казвал – Министерство на енергетиката, БЕХ, НЕК ЕАД, ЕСО ЕАД, ЕРП-та умножени по два пъти, защото един път участва като разпределител, втори път като търговец, търговци на едро, търговци на дребно, балансори, производители, потребители. Накрая като черешката на тортата се явява КЕВР. Затова това нещо трябва да бъде анализирано и най-после да бъде структурирано така, че да бъде полезно за цялата икономика и за потребителите. В тази цялата купчинка тук най-драматично е положението на НЕК ЕАД. НЕК ЕАД се превърна в бунище. В бунище. В него се трупат всичките тези

глупости, които се натрупаха през годините и трябва някой си да го компенсира. Единствените, които мълчат и много-много не се обаждат, това е ЕСО ЕАД и БЕХ. Това го знаем защо е, всички го знаят защо. Ако искате нека да анализираме защо се отдели по волята на Европейския съюз ЕСО ЕАД и защо там цялата собственост и т.н. Ние трябва най-после съвместно да се обединим и да престанем с този политически и лобистки натиск, който пряка намеса указва върху управлението на отрасъла и върху ценообразуването. Ще Ви дам само два примера. Когато ние, Гражданско движение ДНЕС, внесохме в НС предложение за създаване на такъв фонд, за който сега говорим, той беше структуриран по коренно различен начин. Там трябваше да влезе износът, трябваше да влязат тези квоти и т.н. Когато на заседанието се скарахме с Д. Добрев, той изхвърли износа и другите неща и го направи така, че да представлява не да компенсира наистина, а да угодничи на това, което е към неправилната политика. Второ, отново обръщам внимание на това, което В. Николов заявява. Това е заместник-председател на Комисията по енергетика. Затова всякакви жонглирания в ценообразуването ще носят само негативен резултат не само за потребителите, но и за всички останали. Ще Ви кажа, че от шести, когато Вие обявихте позиция, цената на хляба хвъркна. Цената на много други продукти – също. Това становище, което Ви съобщавам, е направено на базата на информация от цялата страна, защото ние имаме структури в цялата страна, и най-добрите възможни специалисти, в т.ч. хабилитирани, обсъдихме всичко. И затова Ви предлагаме, дайте заедно с КЕВР и други заинтересовани да обсъдим ситуацията и най-после да отидем да кажем на политици и всички други какво е положението и какво предлагаме. Не сме съгласни, сега тука ще завърши съвещанието, ще излезем навън, Вие ще ни забравите. Това, дето сме го внесли там писмено, то не може всичко да изложи и т.н., ще продължава същата работа и няма да издържи никой вече в тая държава.

Даже ще Ви дам един пример за АЕЦ Козлодуй. АЕЦ Козлодуй, към която съм много пристрастен, защото съм участвал в изграждането, там обемът на производството намалява, а цената хвърква два пъти. Вие не знам дали сте гледали, защото аз гледам всеки ден в ЕСО ЕАД износа и т.н., видели ли сте колко износ има АЕЦ Козлодуй, макар че те нямат право на износ? Вижте го и дали това е законно и дали трябва да се отрази някъде.

Г. Найденов – ТЕХРЕН:

Става въпрос да апелирам към Вас по отношение на сключване на индивидуални договори, като случайно попаднах на една партийна централа, която е имала право да сключва индивидуални договори, сменила си е два пъти доставчика на електроенергия и сметките им паднали с около 20%. Та, имайки предвид, че ЕВН в Австрия се конкурира с над 20 доставчика, които предоставят над 40 услуги, а ЧЕЗ в Прага се конкурира с над 30 доставчика, които предоставят над 60 услуги, защо българските потребители от 2004 г., когато беше отворен енергийният пазар, биват заблуждавани, че нямат право да сключват индивидуални договори? Същото е посочено в Директивата за енергийна ефективност още 2006/32/ЕО, чл.6, §1, т.б на същата. Държавите-членки следва да гарантират, че техните електроразпределителни предприятия и оператори на разпределителните мрежи или дружества за търговия с енергия на дребно се въздържат от всякакви дейности, които могат да възпрепятстват търсенето и предлагането на енергийни услуги. Съответната държава-членка следва да вземе необходимите мерки, за да се приключат подобни дейности, когато има такива. Имайки предвид, че този материал за ограмотяване на потребителите в Европейския съюз, създаден от ЕС, че законодателството не се осигурява минимално ниво на защита на всички потребители, които живеят в ЕС, независимо от техния произход и от приложимите национални закони. Имате купища заблуждаващи норми в ЗЕ, което е имплементация на няколко директиви. Освен това следва да имате предвид, че комисар Маруш Шефчович, който е вицепрезидент на Европейската комисия и комисар по енергетиката, на 30.11.2016 г. по БНР Хоризонт е обявил, че поради изпадането в картелни зависимости на националните енергийни регулатори, ще премахне регулацията на всички цени. Петдесет милиона души в ЕС не могат да си платят сметките за енергия, което е пагубно. Отделно следва да имате предвид, че ние в момента извършваме дейността на Комисия за защита на потребителите по чл. 60 от ЗЗП, които отсъстват, Комисия за защита на конкуренцията, които също отсъстват.

Това са императивните норми на ЕС. Освен това следва да откажем да плащаме цените на ВЕИ, които ЕС с документ от 2016 г. Ви обяви, че съжالياва, че сте приели такъв закон ЗВЕ, защото той е лобистки и товари потребителите. Отделно САЩ централи, чийто изпълнителен директор е Евгения Юриевна Родионова, ако искате да Ви представим документи, когато е и изпълнителен директор на Камаз, осъществява нерегламентирана държавна помощ и следва да прекратите. Има писмо от ЕК, което се укрива (мисля, че е до премиера Б. Борисов), че това е нерегламентирана държавна помощ и следва да предприемете спешни мерки по отношение на прилагането на европейското право.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Само ще Ви кажа, че всичко това, което говорите за законите, които трябва да се променят, трябва да го говорите в Народното събрание, а не пред КЕВР. Ние прилагаме законите, такива каквито са в момента. Второ, това, което съобщихте, че не може индивидуални договори да се сключват, само през миналата година след 01.04.2016 г. над 1000 български битови потребители са сменили доставчика си и е изцяло регламентирано това в подзаконовите актове.

Г. Найденов – ТЕХРЕН:

Обяснявам Ви, че даваме политиката на ЕК, даваме...

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Г-н О. Винаров от Сдружение Граждански контрол има думата.

О. Винаров – Сдружение Граждански контрол:

Аз ще бъда кратък...

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Надявам се, това е трето Ваше изказване за деня.

О. Винаров – Сдружение Граждански контрол:

... но точен, с факти. Имате писмо от Европейската комисия, че Вие сте длъжни да изработите проект на индивидуален договор за снабдяване с електрическа енергия, както с условията (вътре са приложени) на ЗЗП, европейския и българския, в който са цитирани за смяната и сроковете на доставчика. Същото се отнася за индивидуални договори за топлинната енергия и за водното водоснабдяване. Това не го вършете и утре сядам и пиша до ЕК да Ви наложат санкции.

Вторият момент е, в Европа и в целия свят природният газ намален с 3 – 4 пъти от 120 на 30 долара за барел, което е 400%, а Вие от 01.04.2016 г...

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Но нали това го казахте сутринта, моля Ви, не повтаряйте...

О. Винаров – Сдружение Граждански контрол:

Сега говорим за тока, Вие няма да ме прекъсвате. Въпросът е следният, че Вие намалихте цената само с 21% на природния газ, а той е суровината за всички 31 ТЕЦ-а, с които сега се занимаваме, първото заседание за топлинната, а сега за електрическата енергия. И не намалихте цената тогава нито с 1% на битовите и небитовите потребители. Това е абсурдно, затова защото например ЧЕЗ ... като се обърне внимание на микса, аз там съм го казал, дано от телевизията го посочите и Вие, изкупува от ... Вие давате цена на ЧЕЗ, на Енерго-Про и на ЕВН, по която да купува от нерегулирания пазар от НЕК ... цена на НЕК, която на тях да продава, и техните допълнителни цени до крайните потребители. Обаче ЧЕЗ в свои лични ... приложения към сметките на гражданите, съобщава, че 37% купува от АЕЦ Козлодуй, а цената на АЕЦ Козлодуй е 30, сега ще я повишите на 50 или на 60 лв./MWh. На големите ВЕЦ-ове... и АЕЦ Козлодуй участваше досега с 5%, сега тук в микса ми го давате

20%. Цената на големите ВЕЦ-ове, които са към НЕК, са с 6% участие, а тя е ниска цената, 63 лв./MWh. Цената на ТЕЦ Марица Изток 2, която е 67 лв./MWh, е с 6%.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Не е вярно.

О. Винаров – Сдружение Граждански контрол:

Добре, вижте го колко е. Тук в таблицата е посочено, но тя не е 120 и повече, както на Контурглобал Марица Изток 3 и на Марица Изток 1, които участват с 15% и 23%. ВЕИ цената е 300 лв./MWh, а Вие участвате тук с 16%. Тоест миксът, който го правите, не благоволявате да го направите справедливо, така че да е ... преди като не намалихте цената, когато се намали цената на газа, сега, като увеличихте цената на газа от 01 април, пропорционално не увеличавате цената, затова защото топлофикационните и заводски централи участват с 14% в микса. Това е от Вашия сътрудник ми го даде сега за заседанието. Тоест тази цена не може да доведе до 2% увеличение на цената на ЧЕЗ България, след като изкупува и цена 37% от Козлодуй.

Последното, което ще кажа, е, че целият Ви доклад е в пълно противоречие и е неприложим, затова защото Вие от 01 април увеличихте цената на природния газ, увеличихте цената на топлинната енергия и на електрическата енергия в тия ТЕЦ-ове, в които се произвежда, 31, а сега за периода от 01 април, май и юни нямате в доклада какви са резултатите след това увеличение на никой от тези предприятия. А сравнявате с цените от миналата година.

М. Кирчева – гражданка:

В това заседание, точно като гражданка, няма да влизам в подробности. Подкрепям г-н Винров относно формирането на микса, но аз имам бележка. Аз намирам, че цената на електроенергията, произвеждана в АЕЦ Козлодуй, би трябвало да бъде повишена, така както е предложено. В микса с по-ниско участие да се включват ВЕИ-та, тъй като това са частни търговски дружества и държавата не би трябвало да продължава да ги подкрепя с висока квота на изкупуване на тяхната енергия. Те да си търсят пазари, затова защото на нас гражданите, на потребителите, те бяха силово наложени, при което ние сме тези, които им плащаме получените кредити от банки, а те са се възползвали да взимат кредити, да получават разрешения в прекомерно развитото си производство. След като ние плащаме кредитите им, би трябвало да бъдем приобщени като съакционери и да споделяме тяхната печалба. Затова лично се обръщам към Вас, тяхното квотно участие да бъде силно намалено. Нека да си търсят пазари, а не държавата да им осигурява пазар.

И. Александров – гражданин:

Ще внесе писмено становище.

Л. Каменов – гражданин:

Аз с няколко изречения само ще кажа няколко думи. М. Кирчева каза повечето, от което исках да кажа. Имам една такава забележка, по-скоро препоръка. Всички ВЕИ, тъй наречените частни ВЕЦ-ове, фотоволтаици и какви ли не още вентилатори и т.н., които се въртят, да се урегулират с цените за средното потребление на хората. Не може един ВЕЦ, частен, или фотоволтаик да взима баснословни суми за MWh. В същото време АЕЦ-ът да произвежда на смешни цени тока за държавата. ТЕЦ-овете, които са за отопление в градовете, да им се откаже цената на електричеството или да им се приспадне цената за електричеството, което те си произвеждат за собствени нужди, а не да продават на НЕК 1 MWh на една цена, а после да го изкупуват оттам на значително по-ниска цена. Ако сте ходили по дефилето на р. Искър скоро време, ще ги видите там, дали са 4 или 5, частни ВиК.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Седем.

Л. Каменов – гражданин:

Аз скоро не съм ходил, значи са се увеличили. Това екологично чудо, което е направено за интересите на някои частни лица, защото повечето от тези възобновяеми източници или са на настоящи, или на бивши депутати или министри. Оттам идва цялата причина, според мен, токът, който се изкупува от тях, да е на най-висока цена. Има села, в които мазетата им и къщите плуват във вода, от това че са се вдигнали сума ти декари от реката. Рибата, която идваше чак от Дунав до с. Нови Искър, сега вече я няма. Да не говорим за други екологични последици, които се създават от цялата тази работа.

Г-н Винаров е много прав и съм съгласен с него, че над 20 страни в Европа ползват електроенергия на къде-къде по-ниски цени от нашите. Един пенсионер със 160 лв. пенсия (хайде, след 1 месец ще стане 180 лв.), като му сложиш налога за парното и като му сложите увеличението на тока, какво му остава на него да преживява през останалото време? И за водата като сложим, то стават вече някакви суми, които той или да ходи в затвора, или въжето на шията и да ходи в гробищата.

А. Загорев - Конфедерация на труда „Подкрепа“:

Ще се опитам да бъда кратък, защото времето тече. Първо, сериозно уважение към Вас като Председател и членовете на Комисията, както и цялата Комисия. За един синдикалист това не е нужно да излиза от устата му, но тъй като отдавна проследявам подобни обществени обсъждания, преди имаше и обществен съвет в предишни времена, създаван към Енергетиката и икономиката, нещата могат да бъдат резюмирани, че в енергетиката дисбалансите са много големи. Това, което Вие правите с Вашето бъдещо решение, е да укрепите по някакъв начин в баланс една дисбалансирана система. Какво не може да направи тази Комисия и подобни заседания? Не могат да разгледат цената на въглищата от Марица Изток. Тук поне няколко човека започнаха да гледат съвсем втрещено, защото там има нужда от едно връщане от предишни нива на цените. Нещо, което беше направено като антикризисна мярка. Но когато има подобно предложение, веднага има реакция – какво ще правим с ТЕЦ 2? След това има реакция – какво ще правим с другите? В последна сметка трябва да сложим под чертата една екологична заплаха за в бъдеще и това, което трябва да се случи в процесите, които трябва да направим за либерализацията на пазара.

Като становище за конкретното обсъждане ние нямаме никакви забележки, но методиките, по които се работи и това, че Вие не може да правите политики, не може да правите предложения за промяна в методиките, би могло да се случи съвсем скоро време. Информирам Ви, ползвайки това заседание, че КТ „Подкрепа“ предложи да има отделен организационен диалог, временен или постоянен към НСТС, защото всички неща, които се случват в енергетиката, са с много висока тежест и ще се случат с много голям интернзитет. Затова тази Комисия има място като наблюдател, може би, защото Вие не искате да правите политики, дори и да Ви се разреши. Ролята на Комисията вероятно ще бъде точно такава, каквата е и в момента. В момента още веднъж искам да кажа, че трябва да тръгнем към промяна и може би иницирането на промяна в методиките трябва да бъде точно от Комисията, която Вие оглавявате, г-н Председател.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря, Вие се включихте точно в рамките на 3 минути. Ако желаете, КТ „Подкрепа“ може официално да депозираща писменото си становище в предвидения срок.

К. Шкодрова – Пищухина – АСЕП:

АСЕП обединява български пазарни участници, търговци на електрическа енергия и други компании, работещи в сектора. Във връзка със заявленията за утвърждаване на нови цени в доклада на КЕВР, които бяха публикувани, АСЕП внесе становища. Бихме искали да акцентираме тук само върху някои аспекти от това становище, които ни се струват особено важни и които вече прозвучаха от изказванията на предишните говорители. Това, което ние отбелязваме като особено драстичен факт, е исканията на крайните снабдители за понижаване на регулираните цени, по които те продават електрическа енергия на небитовите малки клиенти. Тези дружества в заявленията си реферират към увеличаване на загубите си, поради динамично развитие на пазара на електрическа енергия и силно изразена тенденция за дълготраен отлив на небитови клиенти от регулирания към свободен пазар, към

изчерпване на сегмента на небитови клиенти в портфолиото на крайните снабдители. Като си помислим, това са искания за ценови решения, които изкривяват пазара в полза на естествените монополи и увреждат конкурентоспособността на останалите пазарни участници. АСЕП счита, че тези искания на енергийните дружества са абсолютно недопустими и призовава в своята позиция регулаторът да изпълни функциите си на независим орган, който равнопоставено третира всички пазарни участници и допринася за установяването на функциониращ свободен пазар на електрическа енергия. Ние оценяваме високо дейността на КЕВР, която е насочена към осъществяване на контрол върху енергийните дружества. Резултатите от този контрол бяха оповестени, включително и в Народното събрание. Отбелязвам усилията на КЕВР да преодолее в ценовото си решение сериозното разминаване между планираните и реално изпълнените от енергийните дружества инвестиции, но отбелязваме също така, че проектът на решение на КЕВР в повечето случаи редуцира исканията от енергийните дружества увеличени стойности на различните компоненти на цената, но също така не можем да не отбележим, че отсъства реален прогнозен анализ на динамиката на износа и повишаването на вътрешната консумация на електроенергия в България през следващия ценови период. Запазени са прогнозите на енергийните дружества, които обаче според нас представляват елементарно аритметично действие, което се състои в мултиплициране на количествата, отчетени за първите три месеца на 2017 г.

Отново подчертавам, че АСЕП абсолютно възразява срещу понижаване на цените на регулирания сегмент за малките стопански потребители в отговор на неприкрити искания на електроразпределителните дружества за удържане на техните клиенти. Това изкривява пазара в полза на естествените монополи и уврежда конкурентоспособността на останалите пазарни участници. Напомняме, че миналата година по същото време регулаторът отново намали регулираните цени за небитови потребители, с което бе забавено развитието на свободен пазар през 2016 г. Призоваваме това да не се допуска отново. В последния проект на регулаторно решение за съжаление остава усещането за несправедливо ценообразуване. Това усещане се засилва и от това, което допуска настоящият пазарен модел, а именно тази неравнопоставеност на пазарните участници, което се създава от участието на естествените монополи не само на регулирания, но и на свободния пазар. Ние смятаме, че това е явен конфликт на интереси и той трябва да бъде избегнат чрез новия пазарен модел, който предстои да бъде обсъждан в скоро време, и който би следвало изрично да изключи изкривяващата конкуренция възможност ЕРП-та да участват на свободния пазар чрез свои дъщерни компании. Всичко това допълва аргументите, които изложихме в позициите си, че цените на всички компоненти, включени в крайната цена на електрическата енергия, следва да бъдат замразени до приемането на нов пазарен модел, който трябва да постави определянето на цените на основа, която справедливо отчита интересите на всички пазарни участници.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря, г-жо Пищухина, Вие може би ще депозирате писменото си становище на АСЕП.

А. Гоцев - Движение за радикална промяна „Българската пролет“:

Не искам да се повтарям с предишното изказване, защото не беше на място предишното ми изказване. Аз съм експерт в областта на електроенергетиката, а не на топлинната енергия. В общ смисъл искам да Ви кажа, че има как да се намали цената на електрическата енергия, която се предоставя на гражданите. Този път чрез ограничаване на нерегламентираното ограбване на гражданите с измислени услуги на съответните електроразпределителни дружества, които бяха доказани с направените одити. Още веднъж мога да помоля КЕВР да сезира отново съответните държавни органи, които да наложат санкции, защото не може безнаказано да се ограбват гражданите на нашата страна.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

След като изчерпахме списъкът на желаещите да вземат участие с изказвания, се обръщам към работната група. Има ли изказване от Ваша страна?

П. Младеновски:

Аз ще взема кратко отношение по това, което всеки един каза. Относно изразената позиция на г-н Стаменов за увеличената цена на свободния пазар, той не може да намери аргументи за увеличената цена към момента на свободния пазар, но, първо, КЕВР не регулира цената на свободния пазар. Второ, нормално е да се увеличи тази цена, тъй като все пак българският пазар не е един изолиран пазар. Наблюдаваме сериозно търсете и по-ограничено предлагане тази година на евтина електрическа енергия от водноелектрически централи, заради намалените водни запаси в целия регион. Съответно цените в целия регион са се повишили и това няма как да не даде отражение на цената в България. Относно липсата на нощна енергия, такава се продава на пазара ден напред на Българската независима енергийна борса. Както се вижда, цената им е далеч по-ниска от пиковата енергия, така че има и откъде да се снабдява с нощна енергия, по-евтина.

Относно заявления от него факт и недоумение защо при 100 MW потребление цената е идентична с такава на 1 MW. В период на изключителна динамика на цените, какъвто е в момента, и на изключителна несигурност от страна на търговските участници относно пътя, по който ще поеме цената, дали ще се запази или ще продължи да расте, рискът, който един търговец поема при осигуряването на 100 MW от загуби е значително по-голям от риска, който поема с един малък клиент. Така че такива аномалии, въпреки че са аномалии, са характерни именно в един такъв динамичен период на несигурност.

Това, което научих в момента от г-н Червенкондев относно увеличените разходи на Фонда за компенсиране именно на бизнеса, съгласно Наредбата за ограничаване на тежестта на енергията от ВЕИ, е действително притеснително, тъй като всички прогнози, с които разполагах аз и работната група, сочеха едни ниво от около 100 млн. лв. на година. Още за съжаление не са готови всички заповеди за следващия ценови период на Министерството на енергетиката, които да използваме, но действително ако Фондът харчи по 10 млн. лв. на месец именно за такова компенсиране, ясно е, че за 12 месеца, още повече че сега са месеци, които не се много натоварени като потребление, Фондът ще реализира един сериозен недостиг от порядъка на около 17 – 20 млн. лв., които според мен трябва да бъдат отчетени в окончателния проект на решението.

Беше споменато на няколко пъти, че ЧЕЗ се конкурират с няколко фирми и с незначителен брой фирми в Прага, че ЕВН се конкурират, същото е и на българския пазар. Комисията е издала над 150 лицензии в момента на търговци. Повече от 40 от тях са действително много активни на пазара и се борят непрекъснато за пазарен дял, включително и чрез предлагане на цени под себестойността им, поне от нашите наблюдения. Така че и тук ЧЕЗ и ЕВН се конкурират с над 40 търговци. Подробни данни за това колко са излезли, колко са сменили доставчика, колко са излезли на свободния пазар, за тези над 1000 битови потребители, които към края на 2016 г., които г-н Иванов отбелязва, че са сменили своя доставчик, могат да се намерят данни в годишния доклад на КЕВР, който е публикуват на интернет страницата на Комисията.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

85 хил. за 2016 г.

П. Младеновски:

Г-н Винаров на няколко пъти, от няколко години постоянно повтаря нещо за микса. Сега му изготвих една справка и му показах за процентното разпределение на енергията в микса на обществения доставчик. Тук той, както и след него говорящите – г-жа М. Кирчева, г-н Каменов, следва да имат предвид, че нашите правомощия при определянето на микса са по-ограничени, отколкото Вие смятате. Има изисквания на ЗЕ, и по-конкретно чл.93а и чл.94, които вменяват на НЕК ЕАД да изкупува цялото количество електрическа енергия, произведена от ВЕЦ, от американските централи, както и от високоефективно комбинирано

производство. Така че нашата роля при определяне на микса е по-скоро осъществяване на възможност на НЕК ЕАД да модулира съответно изкупената енергия, както и допълващи количества, които ние класираме кандидатите именно по цени. Това са АЕЦ Козлодуй и ТЕЦ Марица Изток 2. Така че и дори да искаме, няма как да нарушим разпоредбите на ЗЕ и да определим по-малък дял на производителите от ВЕИ.

Относно твърденията на г-жа Пищухина, че с намаляването на цената за малкия бизнес, останал все още на регулирания пазар, ние облагодетелстваме естествените монополи, както и възпрепятстваме развитието на свободния пазар, може би на пръв поглед е точно така, но действително това е една стъпка към либерализация на пазара, тъй като при либерализирането на пазара, за да може да се либерализира пазара или да не очакваме от либерализацията шоково увеличаване за крайните потребители на цените, ние трябва да работим постепенно към изравняване на тези цени, на цените за бита и цените за бизнеса, тъй като както знаете и както е нормалната търговска практика, при един либерализиран пазар по-ниските цени се получават именно от бизнеса, от по-големите консуматори, а битът плаща за всичко това. Тенденцията на регулирания пазар, при който битовите потребители плащат по-ниски цени от бизнеса, неминуемо след либерализирането на пазара това нещо ще бъде премахнато.

Относно твърдението, че не е изследвана динамиката на износа и увеличаването на вътрешното потребление, това е изследвано, изследвано е и в решението за квотите, както и ако прочетете частта от доклада, която се отнася за цените на ЕСО ЕАД. Основното при определянето на енергийния баланс на страната, от което се водим, то ни е вменено и в закона, е прогнозата на ЕСО ЕАД, тъй като те имат най-голяма компетенция за изготвянето на т.н. прогнозен енергиен баланс, който ние използваме. Нашата функция е нанасяне на определени корекции за връзване на баланса и на прогнозите на съответните електроразпределителни дружества и на ЕСО ЕАД, и на производителите, естествено.

Г-н А. Гоцев каза, че съществува възможност цените да бъдат намалени, като изтъкна няколко аргумента. Все пак, г-н Гоцев, Вие живеете в САЩ, знаете там какви са цените, знаете там как се изменят и каква е тежестта на отделните компоненти. Аз също съм живял там ...

А. Гоцев - Движение за радикална промяна „Българската пролет“:

Знаете какъв контрол имат.

П. Младеновски:

Контрол, да. Може би контролът е по-засилен, но лично на мен много не ми стана ясно Вашето предложение.

Г-н Винаров, поне като говорите за микса, прочетете доклада и говорете с актуалните към доклада цени, тъй като Вие говорите с утвърдените с предишно ценово решение на КЕВР.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Има ли други от работната група? Не виждам. Колеги, обръщам се към Вас. Имате ли въпроси и изказвания по повод на проекта на решение и направените изказвания от участниците?

А. Йорданов:

Само едно малко уточнение искам да направя във връзка с данните, изнесени от г-н Винаров, при сравнението на цените. Цените, които г-н Винаров показва, са цени на едро. Това не са цени на крайни клиенти. Така че това сравнение е неадекватно за цените, които ние обсъждаме сега в момента. Върху тях има различни мрежови услуги, добавки и т.н., докато стигне до крайния клиент.

О. Винаров говори без микрофон.

А. Йорданов:

Тези цени, които сравнявате по Евростат. Това не са цени на крайни клиенти.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Има ли друг от членовете на Комисията, който иска думата? Не виждам. Уважаеми участници в общественото обсъждане. Първо Ви благодаря, че отделихте от времето си, дойдохте, представихте позицията си. Към всички Вас апелирам, възползвайте се от двуседмичния срок, в който можете да представите в Комисията писмени становища. В окончателния доклад, който ще придружава проекта за решение, ще бъдат отразени позициите на регулатора по всяко едно от Вашите предложения.

След като установи, че няма други изказвания, доц. д-р Иван Н. Иванов благодари още веднъж на присъстващите и закри в 15:37 ч. общественото обсъждане, като напомни за 14-дневния срок, в който могат да се представят в Комисията предложения по разглеждания проект на решене.

На 30.06.2017 г. ще се проведе закритото заседание за приемане на окончателно решение по утвърждаване на цени в сектор „Електроенергетика”.

Приложения:

1. Писмо на КЕВР с изх. № Е-04-00-58/08.06.2017 г.
2. Писмо на КЕВР с изх. № Е-13-00-12/08.06.2017 г.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

.....
(С. Годорова)

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н.ИВАНОВ

.....
(Р. Осман)

.....
(А. Йорданов)

.....
(В. Владимиров)

ЗА ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

Ю. МИТЕВ

.....
(Г. Златев)

съгласно Заповед № ЧР-ДС-201/06.06.2017 г.

.....
(Е. Хаританова)

Протоколирал:

(А. Фикова - главен експерт)